

ETİK DEĞERLENDİRME SIRASINDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

	EVET	HAYIR	KISMEN	N/A
1. Araştırmada arşiv kayıtları kullanılıyorsa bununla ilgili yasal düzenlemelere uyulmuş, izin alınmış mı?				
2. Araştırmanın katılımcılarının seçimi ve farklı gruplara (deney ve kontrol grupları) atanması işleminin yansız olarak (<i>random assignment</i>) gerçekleştirileceği açık mı?				
3. Araştırmada, araştırmacının çıkar çatışması (<i>conflict of interest</i>) yaratacak ikili rolü var mı?				
4. Araştırmada toplanacak bilgi hassas konularla ilgili (cinsel yönelim, madde kullanımı, meşru olmayan davranışlar vb) ise katılımcının haklarını koruyacak ve gizliliği sağlayacak önlemler alınmış mı?				
5. Bilgilendirilmiş onam/onay/gönüllü katılım formu aşağıdaki maddeleri (a-j) içeriyor mu?				
(a) araştırmanın amacı,				
(b) veri toplama için öngörülen süre				
(c) veri toplama sürecinde katılımcıdan yapması beklenenler (örneğin anket doldurma, bilgisayar temelli uygulama vb.)				
(d) katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu				
(e) araştırma başladıktan sonra katılımcının vazgeçme hakkı,				
(f) vazgeçmenin olası sonuçları,				
(g) potansiyel riskler, rahatsızlık ya da olumsuz etkiler				
(h) elde edilen bilgilerin nasıl ve ne amaçla kullanılacağı				
(i) katılımcı kimlik ve kurum bilgilerinin gizlilik (anonim olması) esasına dayalı olacağı veya kimlik/kurum bilgisinin gerekli olduğu durumlarda bu bilginin araştırmacılar tarafından nasıl kullanılacağı ve korunacağı				
(j) katılım için (varsa) teşvikler				
(k) araştırmanın kimler tarafından yapıldığı ve bu kişilerin erişim bilgileri (kalabalık ekipler için sadece yürütücünün adı yazılmış olabilir)				
6. Araştırmaya katılanlardan herhangi bir şekilde ses ya da görüntü kaydı alınması söz konusu ise önceden izin alınacağı belirtilmiş mi?				
7. Öğrenci ya da kendisi için çalışan kişilerle araştırma yapılacaksa katılımcıların, araştırmaya katılmayı kabul <u>etmemelerinin</u> ya da çekilmelerinin olumsuz sonuçlarına karşı korunması için önlem alınmış mı?				
8. Araştırmaya katılım ders gereği fazladan puan sağlayacaksa; katılımcı olabileceklere farklı seçenekler de sunulmuş mu?				
9. Araştırmaya katılım için katılımcılara sağlanacak ekonomik ya da başka teşvikler (ders için ekstra puan) katılımı zorunlu hale getirecek miktarlarda mı?				
10. “Yanıltma” katılımcının fiziksel acı ya da ciddi duygusal strese neden olacağına öngörülebileceği bir durum için kullanılacak mı?				
11. Araştırmanın sağlıklı yürütülmesi için gerekli olan herhangi bir yanıltmanın, katılanlara, katılımın sonunda ve mümkün olduğunca erken açıklanacağı (debriefing) belirtilmiş mi?				
12. Yanıltma araştırmalarında “debriefing” için bir açıklama/bilgilendirme formu sunulmuş mu?				
13. Bilgilendirme (debriefing) Formu aşağıdaki maddeleri (a-c) içeriyor mu?				
a) Araştırmanın gerçek amacı				

b) Yanıtmanın gerekçesi				
c) Katılımcının olası soru ya da fikirlerini araştırmacıya ya da TEDU İAEK'a iletebilecekleri				
14. Araştırma sırasında belirebilecek olası riskler söz konusuysa katılımcıya zarar verildiğinin farkına varılması durumunda bunu en aza indirecek ya da ödünleyecek tedbirler açıklanmış mı?				
15. Araştırma verisinin (gizliliğın korunması ilkesiyle tutarlı olarak) nasıl kayıt altına alınacağı belirtilmiş mi?				
16. Araştırma verisinin nasıl depolanacağı belirtilmiş mi (kilitli dolap ya da şifreli elektronik dosya)?				